

Проф. др Драги МАЛИКОВИЋ*

ИТАЛИЈАНСКИ КРЕДИТОРИ У КОТОРУ У ПРВОЈ ПОЛОВИНИ XIV ВЕКА

У првој половини XIV века Котор у привредном погледу није много заостајао за Дубровником, а развијенији је био од градова као што су били Скадар, Улцињ или Бар. У нешто каснијем времену он је економски био ближи Скадру а развијенији од Улциња, Бара и Будве, али већ у кашњењу за градом под Срђем.¹ Није зато чудо што су за тако значајну привредну целину још у рано време интересовање показивали пословни људи из његовог окружења, посебно они из Италије. Италијански трговци и финансијери срећу се у Котору још и пре XIV века, али им је број у том граду био нарочито велики у првој половини тога столећа, када су у њега стизале србијанске и босанске руде, или балканске сировине.

Већи део своје робе у Котору трговци из Италије продавали су на кредит, а није редак случај био да су италијански пословни људи у првој половини XIV века у том граду пословну активност финансирани и готовим новцем. У том времену у Котору је далеко највише било кредитора из Венеције, а много мање оних из Фиренце, Барлете, Милана, Анконске Марке, или из других италијанских привредних центара.

Од венецијанских кредитора у Котору се током прве половине XIV века најраније помиње Марко Квинтавало. Његова кредитна активност у том граду трајала је око десет година (1326-1336) и одликовала се великим обимом. У том периоду овај млетачки трговац и финансијер је у Котору на кредит дао следеће новчане износе:

Година	Број кредита	Висина кредита перпера дуката	Време враћања
1326.	16	3.799 315	за 3-4 месеца
1327.	6	549	
1330.	7	4.548	за 2-3 месеца

* Аутор је ванредни професор на Филозофском факултету у Приштини.

¹ Б. Храбак, *Привредне везе Кототорана и Перашијана с Албанијом у XIV и XV веку*, *Годишњак ПМК XXVII* (1990), 37.

1331.	14	699	за 3-4 месеца
1332.	16	739	за 3-4 месеца
1333.	1	100	за 3 месеца
1336.	1	1.584	за 4 месеца ²

Своју кредитну активност у Котору Квинтавало је започео 11. јула 1326. године, када је трговцу Пашку де Кроси на кредит дао 273 перпера и 7 гроша.³ Истога дана он је од Пашка примио 288 перпера у млетачким грошима, колико су му по нотарској исправи догавали Никола син мајстора Томазија и шурак Мате Абрамов.⁴ Током месеца јула Квинтавало је на которском тржишту два пута кредитирао и Миха Басе Пелегрини и Градислава, сина Марина Гонија и Франа, зета Томе Крезинаија из Котора.⁵

Током октобра исте године Квинтавало је у Котору кредитирао домаће трговце: Тодора, сина Андрије Бето и Радогоста Дудића, укупном сумом од 693 перпера,⁶ док је највише кредита током те године дао у наредном новембру месецу. Током тог месеца он је кредитирао привредну активност шесторице которских трговаца: Луке Јакова Бенова, Ратека, шурака Красова, Луке Богданова Добренова, Ђорђа Ђернелија и Мата Петровог Ђуфекти. Крајем тог месеца Квинтавало је од которског трговца Николе Миховог Буције наплатио сва ранија договања.⁷ Почетком друге декаде децембра месеца Квинтавало је дао у Котору кредит и домаћем трговцу Јунију Милковом, у висини од 205 и по перпера.⁸

Током наредне 1327. године Квинтавало је которском финансијском тржишту дао још шест кредитних позајмица. Најпре је 13. октобра кредитни уговор на 70 перпера (млетачких гроша) склопио са Матијом Смалотом, сином Мире пок. Бузокте.⁹ Месец дана касније исти кредитор је писаном признаницом признао да су му раније догове вратили Которани: Лука Николин Дабронова, Марин Мекса и чланови његовог удружења, Петрачи Маринов, Франо Драгов и Градислав, син Марина Гонија и Јурај Трипунов Јаковљев исто из Котора.¹⁰ Много теже је ишла наплата кредитног дуга Миха Басе Пелегрини на износ од 69 перпера. Наплата тог дуга била је проблематична, па је морао да интервенише и которски суд. Суд је потврдио да је свештеник Вита, опат тамошње цркве св. Марија, платио Млечанину Марку Квинтавалу горњих 69 перпера за Миха Пелегрини, и тиме откупио обезницу на 473 перпера овога према Амброзину Барнис из Милана.¹¹

² *Kotorski spomenici, prva knjiga kotorskih notara od 1326-1335*, JAZU, Zagreb 1951, 25 (priredio A. Mauer).

³ *Kotorski spomenici*, I, br. 8, стр. 25.

⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 9, стр. 25.

⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 20, 22, 26, стр. 29-31.

⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 111 и 133, стр. 55 и 60.

⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 73, 181, 183, стр. 44-75.

⁸ *Kotorski spomenici*, I, br. 226, стр. 89.

⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 406, стр. 148.

¹⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 62. 463. Последње три признанице сачињене су дан касније, дакле, 17. новембра 1327. године (*Kotorski spomenici*, I, br. 461 и 464, стр. 164 и 165).

¹¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 465, стр. 166.

Кредитна активност Млечанина Марка Квинтавала у Котору ни 1330. године није отпочела бесконфликтно. Зато је 19. марта те године он у савезу са земљаком Рамболдом Боно од Которанина Јунија, сина пок. Марина Василијевог, тражио да му исплати уговорени дуг. А кад се овај оглушио о његов захтев, кредитори су запленили његов виноград у месту Кавчу, вредан двоструко више неголи је био уговорени дуг. На ово је которски суд само констатовао да овакав епилог одговара Статуту ("secundum formam statuti"), у вези с одредбама о оглушењу на позив суда.¹² Интересантан је и кредитни уговор склопљен у которској канцеларији 27. априла исте 1330. године између Амареља, сина Которанина Јакова Трипунава, и кредитора Марка Квинтавала из Венеције. Њиме се дужник обавезао овом Млечанину да му на име узетог дуга исплати 10.000 фунти бакра. У случају да му уговорени дуг не исплати у предвиђеном року, био је дужан да му за сваку хиљаду фунти бакра плати по 60 перпера.¹³ Током те године Квинтавало је у Котору кредитирао још и Марона Филипова са 462 перпера, Николу Буће са 2.000 перпера, Домању Белошова са 416 перпера и удружене Бодоја Станковог и Хлала Шинуновог са 170 перпера,¹⁴ док је дуг такође Которанина Жива Главатовог 15. октобра доспео на суд. Которски суд је одредио рок од 15 дана да дужник Живо врати дуг од 1.500 перпера.¹⁵

И током наредне 1331. године Млечанин Марко Квинтавало је неке кредитне позајмице дао у савезу са земљаком Рамболдом Боно. Крајем јуна те године Рамболдо је потврдио да је Трипо Ситијев подмирио дуг његовом ортаку из Венеције.¹⁶ Остале кредите у Котору током те године, Лампру Лампрецијевом Пагароци и Марину Гостовом (два пута), у износу од 599 перпера и 11 гроша, дао је сам Квинтавало.¹⁷ У исто време (октобра месеца), Утеха, удовица Домање Белоша, обавезала се Марку Квинтавалу да ће му за рачун дуга исплатити 100 перпера млетачких до празника св. Николе, а остатак два месеца после повратка из Србије. Уколико задужена Утеха не буде у стању да у назначено време плати овај дуг, веровник из Венеције је имао право да у року од осам месеци уђе у посед њене куће у Котору.¹⁸ Месец дана касније Квинтавало је потврдио да су ранији дужници у Котору: Михо Спица, Марин Јунијев Болица и Мато Матијин Абрамов (два кредита) на време платили своја задужења.¹⁹

¹² *Kotorski spomenici*, I, br. 502, стр. 178.

¹³ *Kotorski spomenici*, I, br. 567, стр. 204.

¹⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 588, 594, 604, 615, стр. 210-17.

¹⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 554 и 555, стр. 200.

¹⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 679, стр. 239.

¹⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 721, 729, 730, стр. 254-56.

¹⁸ Само дан касније (18. октобра 1331), Квинтавало је изјавио да су му Которани Петар и Франо Сабини подмирили сав свој дуг (*Kotorski spomenici*, I, br. 765 и 766, стр. 267 и 268).

¹⁹ Которски споменици, I, бр. 789, 790, 791. Крајем октобра Квинтавало је изјавио да су му Которани Владо Пашков, браћа му и остало друштво, подмирили своја дуговања у пословању с њиме и Матом Абрамовим (*Kotorski spomenici*, I, br. 833, стр. 287).

У 1332. години Квинтавало је у Котору званично дао на кредит 739 перпера. Разумљиво, тај износ је вероватно био већи, али доступни изворни подаци нам не омогућавају да откријемо прави износ. Квинтавало је током те године прикупљао и раније дата кредитна задужења. Само током јануара он је у Котору наплатио десет кредита у износу од само 118 и по перпера. Радило се о кредитним задужењима трговаца: Јунија Грнчарова, Николе и Миха Буђе, Тодора Николе Балација из Бара, Павла, Луке и Ивана Николиног Дабронова (два кредита), Томе и Петра Бугонова из Котора, Градислава Гони, Франа Ваклезија и његовог земљака из Котора Николе Петровог Шимунова.²⁰ Оволики дуг у Котору Квинтавало очигледно није могао да наплати сам, па је 26. јануара исте године за свог заступника узео исто Венецијанца Мелиорина Георгија.²¹ Именовани заступник није имао проблема око наплате већине Квинтавалових кредита у Котору. Известан неспоразум је наступио средином априла, кад је Мелиорино, као заступник својих земљака Марина Квинтавала и Рамболда Бона, морао да наплати дуг од Јунија Василијевог из Котора. У ствари, суд је од дужника одузео један виноград у месту Кавчу, и доделио га кредиторима, у замену за неплаћени дуг.²² Кроз неколико месеци (23. јула) тај виноград су кредитори продали Палми, удовици Луке Василијева, за износ од 208 перпера.²³ И током месеца августа 1332. године Квинтавало је имао проблема око наплате кредита од наследника Петра Павла Квале. Наиме, 10. августа те године он је у име свог земљака и ортака Рамболда Бона тражио да му кћерке пок. Петра плате очев дуг, као поседнице његове имовине. Оне су га упутиле на свог брата, па пошто је кредитор Марко пронашао да је дужник поседовао виноград код цркве св. Ловре и две зграде у Котору, пријавио их је суду као могућност присилне наплате дуга.²⁴

Никаких проблема Квинтавало није имао приликом наплате кредитних дуговања од Которана Груба Божићева и Павла Трипуновог Буђе, током августа 1332. године.²⁵

Интересантно је да је 1333. године Квинтавало у Котору дао само један кредит, у износу од 100 перпера, домаћем човеку Петру Катенину,²⁶ као и три године касније кад је позајмица Которанину Марину Мекса износила 1584 перпера.²⁷

Кредитна активност компањона, заступника и земљака Марка Квинтавала, Рамболда Бона у Котору била је нешто краћа и мање обимна. Осим у граду св. Трипуна, овај Млечанин је током XIV века врло активан био и у Дубровнику.²⁸ Рамболдо Боно је которску привреду креди-

²⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 886, 891, 893, 894, 896, 897, 898, 941, стр. 301-15.

²¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 899, стр. 304.

²² *Kotorski spomenici*, I, br. 984, стр. 329.

²³ *Kotorski spomenici*, I, br. 1015, стр. 341.

²⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 1044, стр. 351.

²⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 89, 1024, стр. 48, 344.

²⁶ *Kotorski spomenici, druga knjiga kotorskih notara od 1335-1337*, Zagreb 1981, br. 430, стр. 102.

²⁷ *Kotorski spomenici*, II, br. 1380, стр. 351.

²⁸ *Historijski arhiv u Dubrovniku* (у даљем тексту: HAD), Deb. Not., III, 15' од 3. V 1335, 28

тирао у времену од 1330. па до 1337. године, и за то време је дао следеће износе кредита:

Година	Број кредита	Висина кредита перпера дуката	Време враћања
1330.	2	93	за 3 месеца
1331.	2	1.116	за 3 месеца
1332.	4	778	за 3 месеца
1336.	24	11.506	за 1-4 месеца
1337.	10	2.917	за 3-4 месеца

Током 1330. године Рамболдо је у Котору, како се види, дао само два кредита. Најпре је са 68 перпера кредитирао пословање у том граду Сита Десине из Анконе (11. априла), а затим је 16. јула Которанину Домањи Белешовом на кредит дао 25 перпера.²⁹

Исту активност, иако у нешто другачијим условима, Рамболдо је испољио и наредне 1331. године. Најпре је 11. маја Марину Јунијевом Гостову на кредит дао суму од 87 перпера и 9 гроша,³⁰ а 30. јуна је заједно са земљаком Франом Скарпаћом и Дубровчанину Јунију Волкашевом дао зајам од 929 перпера. Овај дуг Јуније је требало да врати за месец дана у Дубровнику у роби, или за два месеца у новцу у Венецији.³¹

Највећи део 1332. године у Котору Рамболдо је провео у прикупљању раније датих кредита. Током јануара те године од которске браће Павла, Луке и Ивана Дабронова наплатио је сва њихова ранија дуговања,³² као и од свог земљака Мелиорина Георгиа.³³ Неколико месеци након тога (17. јуна) Рамболдо је Которанину Марку Шимуновом дао на зајам 778 перпера,³⁴ а од кћерке неког "пок. Павла" тражио је да му плати дуг његовог покојног брата. Она је то одбила, јер није поседовала ништа од братовљеве имовине. Случај је доспео на суд, а он је Рамболду омогућио да уђе у посед дужничког дела имовине, с могућношћу да се за три наредна месеца обрати истом суду, ако буде хтео да отуђи ту имовину.³⁵

У пословању Млечанина Рамболда Бона у Котору наступа један период паузе. Њега у том граду не срећемо равних четири године, све до почетка 1336. У граду св. Трипуна Рамболдо се поново појавио фебруара те године. Он је 21. фебруара од Которанина Марка Мариновог Ратислава изнајмио велику кућу на две наредне године, за износ од 160 перпера, и тиме стекао услове за нормалан живот и обимно пословање у том граду. Стални боравак овог Млечанина у Котору резултирао је и

од 13. VI 1335, 37' 15. II 1336, 129' од 20. XI 1336; I. Воје, *Kreditna trgovina u sred-njovekovnom Dubrovniku*, Сарајево 1976, 204; Д. Маликовић, *Кредитна трговина у Италијани у Дубровнику од XIII-XVII века* (у рукопису).

²⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 592, 605, стр. 211, 214.

³⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 638, стр. 225.

³¹ Поменута роба је преко веровника требало да буде пребачена у Венецију (*Kotorski spomenici*, I, br. 678, стр. 239).

³² *Kotorski spomenici*, I, br. 899, стр. 303.

³³ *Kotorski spomenici*, I, br. 902, стр. 303.

³⁴ *Kotorski spomenici*, II, br. 25, стр. 7.

³⁵ *Kotorski spomenici*, II, br. 1037, стр. 49.

његовом још обимнијом кредитном активношћу у том граду у наредном периоду. Рамболдо је и после тог времена најчешће финансирао пословање домаћих пословних људи, али и свих осталих, па и својих суграђана и осталих Италијана. Током фебруара и марта он је у Котору кредитирао пословање Павла Молтиђинија, Трипуна Буће, Павла Пашковог Бугонова (два пута) из Котора, као и пословање Дубровчанина Петра Мариновог Менчетића.³⁶ Током наредних месец дана (априла и маја) исте године Рамболдо је у Котору од домаћих трговаца кредитно помагао пословање Петра Поленеријевог, Томе Бугонова (два пута) и Јунија Грнчарова,³⁷ као и пословање свог земљака Андриола Бонзиа у том граду за суму од 227 перпера.³⁸

Од октобра до краја децембра 1336. године Рамболдо је у Котору дао још 12 кредита. Углавном се радило о кредитирању домаћих пословних људи, а у два случаја кредите су примили и Милко Проватов и Петар Богојев из Будве.³⁹ Исто такву активност Рамболдо је испољио и последње године своје кредитне активности у Котору. Он је најпре, као заступник својег суграђанина Франа Скарпација, 15. априла 1337. године на суд позвао Которанина Франа Ваклезија, који је тада боравио у Србији.⁴⁰ А што се тиче кредита, он их је и те године највише дао домаћим трговцима. Изузетак су чинили Сергије Суња из Бара, Франо лекар и раније поменути Мелиоримо Ђурђевић из Дубровника, чију је пословну активност у Котору кредитирао укупним износом од 372 млетачка перпера.⁴¹

У Котору су тридесетих година XIV века кредитно били активни и Венецијанци Перенчоло и Јакобело Болани. Претпостављамо да се ради о двојици браће, али нам доступне информације то не потврђују.

Старији, Перенчоло Болани се у которским дужничким књигама помиње само два пута (1326. и 1327). У првој години он је у Котору дао 14 кредитних позајмица у износу од 2986 перпера и 20 гроша, док је наредне 1327. године у истом граду кредитирао само три которска трговца сумом од 468 перпера и 3 гроша млетачка.⁴² Од которских трговаца Перенчоло је током те две године кредитирао: Луку Дабронова, Стефа-

³⁶ *Kotorski spomenici*, II, br. 1193, 1202, 1207, 1218, 1219, стр. 216, 393, 396, 397 и 398.

³⁷ *Kotorski spomenici*, II, br. 1289, 1319, 1320, 1321, стр. 408, 412, 412-13, 413.

³⁸ *Kotorski spomenici*, II, br. 1338, стр. 416.

³⁹ У том периоду Рамболдо је од которских трговаца финансирао пословање Миха Буће и Марина Мекса, Брана (пасторка) и Клапа (сина) покојног Шимуна из Котора, Родогоста Дудића, Грубе Болиратос, удружене Марима Триповог Валпуса, Радослава Палијевог и Жива Гамбу, Прибоја Милославог, Марина Јунијевог Гостова и Добру, удовицу Степана Мартинуша и Мата, сина Шимуновог и нећака Добриног (*Kotorski spomenici*, II, br. 1452, 1454, 1471, 1507, 1508, 1509, 1519, 1581, стр. 274, 333, 337, 339, 343-57).

⁴⁰ *Kotorski spomenici*, II, br. 1749, стр. 290.

⁴¹ Од которских трговаца Рамболдо је кредите дао: Налу Сергијевом Кантавалу, Градиславу, сину Марина Гони, Габру, сину Миха Крагујевог из Котора (два пута), Јунију Грнчару, Петру Катенину и Петру Гумбертовом (*Kotorski spomenici*, II, br. 1599, 1608, 1632, 1670, 1680, 1732, 1733, стр. 361, 364, 368, 376, 383).

⁴² *Kotorski spomenici*, I, br. 105, 108, 184, 187, 208, 235, 305, 472, 502, стр. 53, 54, 76, 84, 92, 115-16, 164-68, 178).

на Мартиновог, Нала Сергијевог Кантавали, Медоја и Тому Суић, Јураја Ђернелија и Трипуна Сцитога.⁴³ Осим њих, Перенчоло је у исто време кредитирао и пословање Которана Миха Крагујевог (два пута), Мата Петровог Ђуфектија, док је њиховим суграђанима Николи Буће, Петру и Томи Бугонову и Јунију Качићу и сину му Николи новембра 1326. године издао признаницу да су му подмирили сва своја ранија дуговања.⁴⁴

Много активнији у кредитирању которске привреде био је Јакобело Болани. Он је у Котору пословао неколико година дуже од свог претходника, дакле, од 1326. до 1336. године. За то време овај Млечанин је у граду св. Трипуна дао следеће кредитне износе:

Година	Број кредита	Кредитни износи перпера дуката	Време враћања
1327.	6	867	за 3 месеца
1330.	3	2.360	за 15 дана или 3 месеца
1331.	9	1.750	за 3-4 месеца
1332.	6	220	за 3 месеца
1336.	5	1.927	за 4 месеца

Целу 1327. годину Јакобело је, у ствари, провео у наплаћивању раније датих кредита. Најпре је почетком августа од Нала Сергијевог Кантавали из Котора примио 137 перпера и 7 динара,⁴⁵ а затим су му Првослава, удовица неког Сарана из Котора, и њезини синови Иван и Мато вратили 180 перпера, на име прве рате од укупног дуга од 550 перпера.⁴⁶ Много је теже било решити дужнички спор са Шимом Мартинушијем из Котора око 180 перпера и 5 гроша. Зато је Јакобело 3. новембра Шима морао да тужи которском суду. На тужбу је Шимов заступник Никола Белоглав изјавио да он нема одакле платити тражени износ. Зато је Јакобело ушао у дужников виноград иза Пуча, чија је вредност износила 92 перпера и 8 и по гроша. Суд је овакав веровников поступак одобрио, и наложио му да се после три месеца јави которским властима ако буде желео да прода тај виноград.⁴⁷ Средином новембра Јакобело је још једном доспео на суд у Котору, али овога пута као тужена страна. Тужио га је Которанин Иван Василијев тврдећи да му није вратио обвезницу од 15. јула 1321. године, којом се Иван био обавезао да јемчи за Дубровчанина Домању Драгоманова, кад је овај позајмио код Јакобеловог рођака Павла Болана из Венеције 520 солда (млетачких гроша), на период од 5 месеци.⁴⁸ Крајем исте године Јакобело је дугове наплатио још и од Которана Марина Мекса и Николе Дабронова.⁴⁹

Током 1330. године Јакобело је још два пута ишао на которски суд, ради наплате раније датих кредита у том граду. Најпре је 15. октобра

⁴³ *Kotorski spomenici*, I, br. 17, 46, 77, 98, стр. 35, 45, 51-2.

⁴⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 105, 108, 184, 187, 208, 209, стр. 53, 54, 76, 77, 84.

⁴⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 370, стр. 136.

⁴⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 384, стр. 141.

⁴⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 446, стр. 159-60.

⁴⁸ Суд је одлучио да странке у спору не смеју једна другој даље сметати у пословању (*Kotorski spomenici*, I, br. 499, стр. 176).

⁴⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 456 и 460, стр. 163, 164.

те године Которанин Живо Главатов на суду изјавио да је спреман платити дуг Млечанину Јакобелу Болани у висини од 1100 перпера. На ово је суд одредио Живу рок од 15 дана да тражени износ плати.⁵⁰ После нешто више од месец дана и Грубе Орсијев из Котора се на суду сагласио да веровнику Јакобелу плати исти износ у одређеном року од 15 дана.⁵¹

И током наредне 1331. године Јакобело је у Котору кредитирао најчешће домаће трговце: Марина Јунијевог Болицу, Миха Спицу (два пута), Радогоста Дудића, Франа Саба, Луку Марковог Гостова, Марина Јунијевог и Нала Сергијевог Кантавали,⁵² као и Дубровчанина Мартола Теодосијевог.⁵³

Годину дана касније Јакобело је у Котору дао шест кредита. У ствари, дао је само два нова кредитна износа, док је преостала четири, пренесена из раније године, успео да наплати. Нове кредитне износе дао је Которанину Живу Главатову и Которској општини у висини од 200 крстастих перпера,⁵⁴ док је старе дугове успео да наплати од удружених Тодора Гиге, Тома Бугонова, Николе Ђуфекти, Пашка Бугонова, Луке Дабронова, а свог земљака Николета Балделу именовао је за свог заступника у том граду.⁵⁵

Своје кредитно пословање у Котору Јакобело Болани је 1336. године окончао са нових пет позајмица. Од јула до октобра те године његове кредитне позајмице у том граду примили су Которани Марин Мекса, Радогост Дудић, Андрија и Петар Орсайкови Бугонова, Никола брат покојног мајстора Томазија из Котора, као и њихов суграђанин Матија Смалоте износ од 72 перпера.⁵⁶

Нешто је мањег обима било кредитно пословање Јакобела Белогела из Венеције у Котору тридесетих година XIV века. Он је у то време у том нашем средњовековном центру дао следеће кредитне износе:

Година	Број кредита	Висина кредита	Време враћања
		перпера	дуката
1326.	2	391	за три месеца
1327.	1		
1330.	3	1.288	за три месеца
1331.	5	106	од 15 дана до 3 месеца

За прве две године (1326. и 1327) Јакобело је у Котору дао три кредита. Радило се о кредитирању которских трговаца Брацана Богдановог, Марина Јарти и Николе Томазијевог Грашова.⁵⁷ И током 1330. и 1331. године Јакобело је у Котору најчешће кредитирао пословање до-

⁵⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 554, стр. 200.

⁵¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 557, стр. 201.

⁵² *Kotorski spomenici*, I, br. 636, 701, 722, 725, 741, 799, 803, 863, стр. 225, 247, 254, 255, 260, 277, 279, 295.

⁵³ Овог пута Дубровчанин се јавља као Јакобелов заступник код наплате дуга у висини од 601 перпер Которанина Франа Сабо (*Kotorski spomenici*, I, br. 686, стр. 242).

⁵⁴ Први кредит Јакобело је дао у савезу са својим земљаком Марком Квинтавалом (*Kotorski spomenici*, I, br. 867 и 871, стр. 296, 297).

⁵⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 884, 885, 892, 902, стр. 300, 301, 302-3, 305.

⁵⁶ *Kotorski spomenici*, II, br. 1380, 1767, 1455, 1461, 1469, стр. 351, 436, 334, 335, 336.

⁵⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 80, 89, 336, стр. 46, 48, 125-26.

мањих трговаца: Мирослава, зета неког Градина, Петра Бугонова и Марина Мекса, док је 15. јула 1331. године исти кредитор сва своја потраживања у том граду (од 750 перпера) од проте Франа Саба пренео на Дубровчанина Матрoла Теодосијевог.⁵⁸ Почетком октобра исте године Јакобело је износом од 309 перпера кредитирао и пословање горе поменутог Мирослава, зета Градиновог из Рудника,⁵⁹ а за наредних двадесет дана и Которанина Нала Сергијевог Кантавали.⁶⁰ Целу 1332. годину овај Млечанин је у Котору провео у наплаћивању раније датих кредита. Тако је 31. јануара успео да од Которана Марка Фили и Брате, удовице Пашка Бугонове наплати цео износ дуга,⁶¹ док је са осталим дужницима у том граду морао да иде на суд. Најпре је 10. августа Јакобело тражио од Марка Мариновог Кулова да му уступи његову кућу, коју је добио на име невраћеног кредита. Которски суд је пресудио да је Јакобелово потраживање основано.⁶² Истога дана Јакобело је од Франа Ваклезија судским путем тражио да му, као јемац за дуг неког Сисина из Котора, исплати 26 перпера. И овај захтев которске судије су прогласиле основаним, а јемца су упутили да тражени дуг наплати од стварног дужника.⁶³

Интересантно је да се 25. августа 1332. године Млечанин Јакобело Белогело на которском суду појавио и у улози дужника. Од њега је тога дана златар Раден из Форамјулија тражио да му исплати 80 перпера, за које му је тужени јемчио у корист Марина Сиракви. Будући да је Јакобело признао ово задужење, суд у Котору му је наредио да га плати у року од 15 дана.⁶⁴

Последњу годину свог боравка у Котору (1335) Јакобело је провео у свођењу својих дотадашњих рачуна у том граду. Крајем октобра Томи Бугонова издао је признаницу да му је подмирио сва своја ранија дуговања. Признаницу такве садржине он је истога дана (20. октобра) издао и Которанима Мати Сарањину и Налу Сергијевог Кантавали.⁶⁵

Јакобело Томадо из Венеције је у Котору боравио с прекидима и повремено. Током 1326. године он је у том граду двојици домањих трговаца на кредит дао 319 и по перпера, а 1327. Томадо је седморици пословних људи у Котору на кредит дао 453 перпера.⁶⁶ Он је најпре средином априла те године свог суграђанина и земљака Јакобела Белогела (негде и Белоћела) ангажовао за свог заступника у Котору,⁶⁷ а затим наставио своју кредитну активност у свом граду, као и наплату раније датих позајмица. Пашко, Марин и Лука, синови Марка Гостова, 22. априла су угово-

⁵⁸ *Kotorski spomenici*, I, br. 565, 603, 650, 653, 656, 688, стр. 204, 214, 229, 230-31, 242-43.

⁵⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 565, стр. 204.

⁶⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 778, стр. 271.

⁶¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 909, 910, стр. 307.

⁶² *Kotorski spomenici*, I, br. 1042, стр. 387-88.

⁶³ *Kotorski spomenici*, I, br. 1043, стр. 388-89.

⁶⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 1020, стр. 343.

⁶⁵ *Kotorski spomenici*, II, br. 1074 и 1075, стр. 278.

⁶⁶ Највеће износе добили су Которани Градислав, син Марина Гони и Франо, зет Томе Крезинанија (193 перпера) и његов земљак Никола Јунијев Качић (126 перпера) (*Kotorski spomenici*, I, br. 29, 218, стр. 31 и 86).

⁶⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 263, стр. 103.

рили да дугове њиховог оца према Которанима Трипуну Буђе, Петру Катенину и Млечанину Јакобелу Томадо исплате заједнички, ако последњи не буде тражио више од 60 перпера као очев део дуга.⁶⁸ Истога дана, Марин, средњи син горњег Марка Гостовог, изјавио је да је примио на основу обвезнице, коју је сачинио са братом Луком према Ђану Копо и Млечанину Колуцију Гумберти, 79 перпера млетачких. Ако се по овој обвезници морало више платити, вишак је требало да дају сва три брата заједнички. Ко не буде платио требало је да сноси целу штету, као и сам Марин, ако не плати поменутих 79 перпера.⁶⁹

И око наплате дуга Маргарите, удовице Димитрија Саке, у Котору је 13. новембра 1327. године дошло до спора. Томадо је ствар предао которском суду, тражећи да му тужена исплати 44 перпера на име главнице од укупног дуга на 120 перпера. На ово је Маргарита преко свог заступника Пашка Бартолова тражила одлагање наплате, али како ни после тог времена није платила тражени износ дуга, суд је кредитору Јакобелу дозволио да уђе у посед Димитријевог винограда, уз савет да после три месеца изјави да ли жели да прода виноград или не.⁷⁰ Никаквих проблема Томадо није имао око наплате својих потраживања у Котору од Франа Драгиног и Которанина Градислава, сина Марина Гонијева 17. новембра исте године,⁷¹ као ни од Жива Вилани из Дубровника, а зета пок. Палме Бенова из Котора, на 174 перпера истога дана.⁷²

Током 1332. године овај Венецијанац је у Котору пословао у савезу са својим земљаком Франом Скарпацијем. У времену од 6. до 12. марта те године, ортаци су у Котору кредитирали пословање Радогоста Дудића, Марка Филовог из Костре, Влада Маловог Баске, као и Которанина Нала Сергијевог Кантавали.⁷³ Августа те године ортаци су изјавили да им је и Доброхвал Ненадов из Доброте подмирио сва своја ранија дуговања.⁷⁴

И кредитно пословање Франа Скарпација у Котору је било нешто обимније него његових претходника. У граду св. Трипуна Скарпацио је боравио повремено од 1330-1337. године, док је његово пуно ангажовање било видно у суседном Дубровнику.⁷⁵

Скарпацио је у Котору дао следеће кредитне износе: 1330. једном дужнику 80 перпера, 1331. тринасторици 2172 перпера, 1332. шесторици 226 перпера, док је 1337. године кредитирао само Которску општину.⁷⁶ И он је у том граду најчешће финансирао пословање домаћих трговаца,

⁶⁸ Вишак је требало да плати најмлађи од браће Лука (*Kotorski spomenici*, I, br. 273, стр. 106).

⁶⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 272, стр. 106.

⁷⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 449, стр. 161.

⁷¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 462, стр. 164.

⁷² *Kotorski spomenici*, I, br. 466, стр. 166.

⁷³ *Kotorski spomenici*, I, br. 963, 964, 968, 970, стр. 322, 323-24.

⁷⁴ *Kotorski spomenici*, II, br. 87, стр. 23.

⁷⁵ NAD, Deb. Not., III, 15' од 3. V 1335, 37' од 15. II 1336, 129' од 20. XI 1336; Д. Маликовић, *Кредитна историја Италијана у Дубровнику*, 13.

⁷⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 646, 671, 716, 735, 787, 800, 804, 811, 818, 872, 905, 1036, 1282, стр. 110 и 432; II, br. 111, стр. 28.

али и странаца, па и својих земљака. Тако је јануара 1332. године Гвину, нећаку Петра Хранимира из Скадра, на кредит дао 53 перпера,⁷⁷ а крајем тог месеца и Илији Чагури из Бара много већи износ од 1000 перпера (млетачких гроша).⁷⁸

Од которских пословних људи Скарпацио је у времену од 1330. до 1337. године кредитирао Грубоја Влаховог, зета Ловра Ладова, Марина Јунијевог Болицу, Марина Јунијевог Гостова, Марина Враћена, Мата Аврамовог и Миха Спицу (два пута), Франа Ваклезија, Медоја Суића, Марина Мексу, Гвина Хранимирова, Илију Чагури из Бара, Петра Ђуфектија, Тому Бугонова и друге.⁷⁹

Најчешће је то Скарпацио радио сам, а неретко и заједно са пословним партнером и суграђанином Јакобелом Томадо. У назначеном периоду он је са Томадом у Котору дао четири кредитна износа.⁸⁰

Сви остали млетачки кредитори у Котору су боравили краће и његовој привреди дали много мање кредитне износе. Неки од њих су у граду св. Трипуна кредитно били активни само једну годину.

Николето Леони је тако у Котору кредитно био активан само током 1326. године, или још конкретније: од јула до децембра. Он је те године у Котору дао пет кредита у износу од 985 перпера и 19 гроша.⁸¹ Николето је у том граду најчешће кредитно помагао домаћим пословним људима: Јунију Василијевом (три пута) и Стефану Мариновом и његовом сину Шимуну.⁸² Почетком треће декаде децембра исте године Николето је сва потраживања од својих нећака Еустадија и Павла Лоро у Венецији, у вредности од 20 фунти, пренео на својег заступника Домању Микачевог из Дубровника.⁸³

Сличну активност у Котору испољио је и Николето Босенатеко, с том разликом што је његова кредитна активност трајала нешто дуже, од јула 1326. до септембра 1327. године. За то време овај кредитор из Венеције је у том граду шесторици његових трговаца на почек дао суму од 629 перпера.⁸⁴ Најпре је 1326. године Миху Пелегрину и Луки Јакова Бено на кредит дао укупно 207 венецијанских перпера, и око тога, очито, није било никаквих проблема.⁸⁵ Проблеми су наступили током новембра наредне 1327. године. Почетком тог месеца Николето је судским путем од Ивана, сина покојног свештеника Охрата Валија, тражио наплату 35 крстастих перпера. Будући да Иван није имао одакле платити овај дуг, веровник је за двоструки износ ушао у посед његовог винограда у месту Фашу.⁸⁶

⁷⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 872, стр. 297.

⁷⁸ *Kotorski spomenici*, I, br. 905, стр. 306.

⁷⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 591, 641, 671, 735, 787, 800, 804, 811, 851, 872, 905, стр. 226-27, 231, 295, 273-74, 277, 279, 281, 291, 297, 306; II, бр. 11, стр. 28.

⁸⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 671, 735, 851, 1021, стр. 237, 259, 291, 343.

⁸¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 240, 250, 254, стр. 93, 96-7, 98.

⁸² *Kotorski spomenici*, I, br. 240, 250, 254, стр. 93, 96-7, 98.

⁸³ За услуге заступника Домањо је требало да добије 10 гроша млетачких (*Kotorski spomenici*, I, br. 248, стр. 96).

⁸⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 24, 448, 450, 451, стр. 30, 68, 160, 161.

⁸⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 24, 158, стр. 30, 68.

⁸⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 448, стр. 160.

Истога дана Николето је которском суду тужио Ружу, удовицу Марина Гацулане, за износ од 80 перпера. Како је тужена преко свог сина Николе изјавила да не може тражени дуг вратити, кредитор је запосео њен виноград у месту Мулу. Которски суд је овај поступак Николин прогласио легалним, уз обавезу да се истом суду кроз месец дана јави ако буде желео да га прода.⁸⁷ После десет дана Николето је поново дошао у которски суд, овога пута у спору са дужником Маргаретом, удовицом Димитрија Саке, око преосталог дуга у висини од укупно 310 перпера.⁸⁸

Сличну кредитну активност је показивао у Котору и Венецијанац Леонардо Бабо. Он је у том граду 1326. и 1327. године дао четири кредита у висини од 100 перпера, да би се овде појавио и 1336. године са три нове кредитне позајмице которским трговцима.⁸⁹ У прве две године своје кредитне активности у Котору Леонардо је кредитирао пословање Луке Николиног Дабронова, Николе Бизантија и Трипуна Болице. Како очигледно није био у стању да сам организује своје пословање у том граду, он је за свог заступника узео суграђанина Николета Босенатека.⁹⁰ Крај 1336. и почетак 1337. године Леонардо је искористио за прикупљање већ датих кредита у Котору. У то време он је прикупио дугове од тамошњих трговаца Ника Побратова, Мата Трипоканова и Петра Катенина.⁹¹

Стефан Циуриани из Венеције кредитирао је трговину у Котору само током 1326. и 1327. године. Током те две године он је у том граду кредитирао шесторицу тамошњих трговаца укупном сумом од 337 перпера.⁹² И то су најчешће били кредити которским трговцима: Нутиусу Гиле (два пута), Петру Катенину (два пута), Драгошу Волотину и Медоју, сину покојног Радоглава.⁹³ Да ли због личне заузетости или из неких других разлога, Циуриани није могао сам да обави ове послове у Котору, па је 1. јуна 1327. године за свог заступника у том граду именовано суграђанина Јакобела Томада.⁹⁴

Циурианијев суграђанин Колуцио Гумберти се у Котору као кредитор помиње само два пута. Наиме, он је 3. августа 1326. године удруженим Мирку Првичићу и Богдешу Мановићу из Пећи на кредит дао 31 перпер и 1 грош, са обавезом да му их врате за наредних 6 месеци, односно до његовог повратка с пута по Србији.⁹⁵ Истога дана поменути Богдеш Мановић примио је од Колуција 10 перпера, уз нешто краћи период за повраћај, од 3 месеца, колико је задуженом било неопходно да се врати из трговине по Србији.⁹⁶

⁸⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 448, стр. 160.

⁸⁸ Како је тужена Маргарета и овог пута изјавила да не може вратити тражени дуг, суд у Котору је пресудио као и ранија два случаја (*Kotorski spomenici*, I, br. 449, 450, 451, стр. 161).

⁸⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 46, 70, 219, 258, 421, 468, стр. 87 и 151.

⁹⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 219, 421, стр. 87 и 151.

⁹¹ *Kotorski spomenici*, II, br. 1548, 1560, 1583, стр. 387, 389, 394.

⁹² *Kotorski spomenici*, I, br. 40, 148, 314, 316, 320, 321, стр. 34, 59, 65, 118, 119, 120.

⁹³ *Kotorski spomenici*, I, br. 40, 148, 314, 316, 320, стр. 34, 59, 65, 118, 119, 120.

⁹⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 321, стр. 120.

⁹⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 42, стр. 34.

⁹⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 43, стр. 35.

Док се за претходног млетачког трговца може претпоставити да се бавио трговином рудама са територије тадашње Србије, за његовог суграђанина Филипина Молина то се и поуздано зна. Он је у Котору 1326. године Марину Јартову и Налу Кантавалу на зајам дао 283 перпера и 9 гроша.⁹⁷ Средином априла 1329. године Молино је од Николе, сина покојног Бена Катенина, судским путем тражио исплату 105 перпера дуга. Тужени Никола се бранио да је извршио своју обавезу, упућујући кредитора Филипина да остатак дуга тражи од Луке, сина Марка Гостова, као другог задуженог. Будући да је Марин Трипоканов, као ортак у спору, под заклетвом изјавио да о предмету спора ништа није чуо, суд у Котору је пресудио да Никола плати Филипину тражени износ дуга у року од 15 дана.⁹⁸ Током 1330. године Филипино је у Котору позајмицу дао једино Франку Сабину, у висини од 550 перпера. Али, како дужник на време није успео да врати овај дуг, Филипино је запосео његове винограде на Мулу и у Прчњу, што је которски суд прогласио исправним.⁹⁹ Годишну дана после тога овај кредитор из Венеције је у граду св. Трипуна кредитирао двојицу трговаца. Најпре је 14. новембра те године удруженим Которанима Мату Абрамовом и Миху Спици на кредит продао одређену количину тканина, са обавезом да му их плате за наредна четири месеца.¹⁰⁰ Само неколико дана касније (20. новембра), Филипино је са истим трговцима из Котора склопио нови кредитни уговор. Њиме се обавезао да им да 1.000 дуката у Цавтату или у Будви, а за узврат требало је да му они предају одговарајућу количину сребра по цени од 5 и по дуката за фунту сребра. Прекршај овог уговора повлачио је за собом глобу од 200 дуката.¹⁰¹ И наредне 1332. године Филипино Мулино је наставио давање кредита у Котору. Та активност га је 30. јуна довела и на которски суд. Тужио га је свештеник Јаков Милолив, тражећи од њега да плаћа за винограде годишње цркви св. Петра у месту Крепима, који су њему припадали. На суду се Филипино правдао да није знао за ову обавезу и да је спреман да је плати. Пошто је тужилац на суду у Котору доказао да је тај виноград плаћао тамошњој цркви тражени годишњи износ, суд је пресудио у том смислу.¹⁰² На захтев Которанина Николе Белоглава, који је Млечанину Филипину Мулину јемчио за Трипуна Гушиу на 200 перпера, 24. августа исте године млетачки суд је наредио Петру Гостову да оном трговачком робом коју има код куће његов зет Лука и Трипо Гучиа исплате Филипина. То је Петар и учинио, док је обавезу према њему требало да изврши поменути Гушиа.¹⁰³ Током те године Филипино је у Котору кредитирао још и Марина Марковог Гостова и Тому Бугонову, који су му на време и без инцидената вратили узети кредит.¹⁰⁴

⁹⁷ *Kotorski spomenici*, I, br. 88, 200, стр. 48, 82.

⁹⁸ *Kotorski spomenici*, II, br. 998, стр. 252.

⁹⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 509, стр. 181.

¹⁰⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 805, стр. 279.

¹⁰¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 821, стр. 283-84.

¹⁰² *Kotorski spomenici*, I, br. 1014, стр. 341.

¹⁰³ *Kotorski spomenici*, I, br. 1075, стр. 362.

¹⁰⁴ *Kotorski spomenici*, II, br. 69 и 92, стр. 19 и 24.

И апотекар (и лекар) Албергето из Венеције (*Albergetus spetiarius de Venetiis*) помиње се у најстаријој сачуваној књизи судско-нотарских списа у Котору. Задужио се 16. децембра 1326. године код Јунија Базилијева (Бизанти?) на 96 перпера млетачких. Јуна 1327. године примио је од Нала Сергијевог Кантавала, млетачког трговца, 129 перпера млетачких од Налова дуга Филипину Молину из Млетака. Помиње се и августа исте године.¹⁰⁵ Почетком априла 1330. године апотекар Албергето затражио је од суда процену винограда Димитрија Сајна у Думидрани, у чији је посед ушао за неподмирени дуг, на основу одредби Которског статута. Виноград од 6 квадрањола, по 100 лоза, био је процењен на 200 крстастих перпера. Налазио се поред винограда који је био запосео млетачки трговац Јакобело Томадо. За остатак дуга, Албергето је ушао у посед Димитријева имања у Мрчевцу, поред винограда Пасквала Мортанова (оца Душановог протовестијара Груба). Почетком јуна исте године, Проде Петров Бисаге, Дубровчанин, остао му је дужан 35 перпера, с обавезом да посед који је држао Мартол из Мержепа припадне Албергету, ако не буде подмирен током два месеца.¹⁰⁶ Филипино Молина, заступник млетачког трговца Марка Бона, примио је августа 1332. године од Николе Буће и Срђа Матије Трифуновог Јака 100 перпера млетачких, на основу два уговора који су склопили са апотекаром Албергетом, заступником поменутог Бона.¹⁰⁷ После неколико година, децембра 1336. Албергето је у Котору пуномоћеник и Венед, удовице Марка Бона. Био је подмирен од Николе Побратова из Котора, који је пословао са Мариновим трговачким заступником, Леонардом Боно. Истих дана Албергето је био исплаћен од Матије Трифуновог за дуговање поменуте Венед. Јануара 1337. године, као заступник двојице млетачких трговаца, Негра и Андрила, овластио је которског власелина Петра Катену, који је одржавао везе са рудним тржиштима Србије, да наплати од свог брата Николе 50 перпера, на основу признанице од 110 перпера, чију је вредност потврдио заклетвом.¹⁰⁸

Много активнији у финансирању трговине у Котору почетком треће деценије XIV века био је Млечанин Андриоло Венецијан (некад Венећан или Винићан). Он је у том граду кредитно био активан у времену 1330-1332. године. За то време Андриоло је у Котору дао следеће кредитне износе:

Година	Број кредита	Висина кредита перпера дуката	Време враћања перпера
1330.	4	1.120	од 2-4 месеца
1331.	7	3.703	од 3-4 месеца
1332.	9		од 3-4 месеца

¹⁰⁵Историски архив у Котору (у даљем тексту: ИАК), Судско-нотарски списи (у даљем тексту: СН), ф. I, 87 од 16. XII 1326. и 24. VI 1327; Р. Ковијанић и И. Стјепчевић, *Културни живој сѝароѝ Кошора*, Цетиње, 1957, књ. II, 56.

¹⁰⁶ИАК, СН, ф. I, 131 од 3. IV 1330, 156 од 8. VII 1330; Р. Ковијанић и И. Стјепчевић, *Културни живој сѝароѝ Кошора*, 56-7.

¹⁰⁷ИАК, СН, ф. I, 2, 25 од августа 1332.

¹⁰⁸ИАК, СН, ф. I, 201 од децембра 1336, 319 од јануара 1337. 321 и 324; Р. Ковијанић, *Културни живој сѝароѝ Кошора*, 57.

У Котору је Андриоло најчешће кредитирао пословање домаћих трговаца, али и свих осталих. Током 1330. године он је у том граду финансирао Гвидичија из Анконе, стално настањеног у Бару,¹⁰⁹ па Которане Амарела, сина Јакова Трипунова¹¹⁰ и Јураја Ђернелија.¹¹¹ Исте године он је у Котору Дубровчанину Марину Науловом и Которанину Марину Матовом Баскина на почек од 4 месеца дао 193 перпера.¹¹² И током наредне 1331. године Андриоло је финансирао углавном которске трговце: Марка Симоновића (два пута), удружене златаре Радоја и Медоја Суића, исто удружене Мата Абрамовог и Миха Спицу и њиховог суграђанина Јураја Ђернелија сумом од 156 перпера (млетачких гроша).¹¹³ Иста ситуација је поновљена и 1332. године. И тада је овај кредитор из Венеције највише кредитних позајмица дао которским трговцима: Марину Мекса, Николи и Миху Бући и Петру Витовом и његовим синовима. Те године Андриоло је у Котору финансирао и многе друге трговце: Сига Сигну из Бара, Нала Сергијевог Кантавала удруженог са Матом Саранова.¹¹⁴ Средином априла те године он је на темељу пресуде которског суда ушао у виноград покојног Груба Орсијевог. Одмах затим је од његових наследника тражио да га откупе или ће га он продати. Како наследници нису имали средстава да одузети посед откупе, суд је пресудио да он трајно припадне веровнику Андриолу.¹¹⁵ Овај Млечанин је у Котору очито једно време био и стално настањен. То се види по томе што је исте 1332. године у том граду своју слушкињу Милу удао за Которанина Димитрија, сина Марина Бетова, и том приликом јој у мираз дао 70 перпера.¹¹⁶

За разлику од Андриола, његов земљак Николето Сињоло се у граду св. Трипуна као кредитор помиње само два пута, и то 1331. године. Он је најпре 21. јуна износ од 56 перпера на почек дао Ради, удовици Петра Висике, и њеним синовима Проду и Орсију. Овај дуг дужници је требало да врате за 3 месеца, иначе је кредитор могао ући у њихове поседе у Дубровнику и Котору.¹¹⁷ Само неколико дана касније (28. јуна) Николето је зајам од 299 перпера (млетачких гроша) примио од Бена Бисина у име Луке Сисојина, ради наплате Лукиног дуга према Млечанину Филипину Молину.¹¹⁸

Дужи кредитни стаж у Котору имао је Млечанин Николето Балдела. Његова кредитна активност у том граду била је најинтензивнија у

¹⁰⁹ Гвидучију је дао 114 перпера, да му их врати за наредних пет месеци (ИАК, СН, ф. I, 158 од 21. V 1330; *Kotorski spomenici*, I, br. 584, стр. 209).

¹¹⁰ Амарело је примио 300 перпера кредита, да их врати до повратка с пута (за два месеца) (ИАК, СН, ф. I, 154-62 14. VI 1330; *Kotorski spomenici*, I, br. 593, стр. 211).

¹¹¹ Ђернели је добио 513 перпера са обавезом да их врати "de presenti viaggio", тј. за три наредна месеца (ИАК, СН, ф. I, 157-65 од 26. VII 1330).

¹¹² ИАК, СН, ф. I, 145 од 11. X 1330; *Kotorski spomenici*, I, br. 552, стр. 199.

¹¹³ ИАК, СН, ф. I, 208 од 19. X 1331; *Kotorski spomenici*, I, br. 769, 771, 776, 810, 855, стр. 269, 170, 280-81, 292-93.

¹¹⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 904, 943, 951, 962, 969, 987, стр. 306, 316, 318, 321-22, 323, 330-31.

¹¹⁵ ИАК, СН, ф. 254 од 15. IV 1332; *Kotorski spomenici*, I, br. 987, стр. 330-31.

¹¹⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 951, стр. 318.

¹¹⁷ ИАК, СН, ф. I, 177 од 21. VI 1331; *Kotorski spomenici*, I, br. 672, стр. 237.

¹¹⁸ ИАК, СН, ф. I, 185 од 28. VI 1331; *Kotorski spomenici*, I, br. 675, стр. 238.

времену од 1332. па до 1337. године. За то време Балдела је у Котору дао следеће кредитне износе:

Година	Број кредита	Висина кредита перпера дуката	Време враћања
1332.	4	81	за 1-3 месеца
1335.	1	300	за 5 месеци
1336.	5	6.420	за 3-4 месеца
1337.	3	2.282	за 2-4 месеца

Своју кредитну активност у Котору Николето је отпочео 7 марта 1332. године, кад је тамошњем трговцу Марину Мекса на почек дао 81 перпер, које му је овај требало да врати "до Ускрса".¹¹⁹ Истога дана Николето је, као заступник свог суграђанина и земљака Јакобела Болани, на основу судске пресуде, са Петром Саранова, иначе которским архиђаконом, и братом му Николом, делио њихову породичну кућу.¹²⁰ И током августа месеца Млечанин Николето Балдела је у Котору пословно био врло активан. Најпре је 25. августа, као заступник породице Болано из Венеције, изјавио да му је Которанин Јуније Милков подмирио све дугове Болановим. Само 3 дана касније, као пуномоћеник исте породице из Венеције, дао је писану изјаву да му је и Которанин Тома Бугонова исплатио све што је дуговао њему и породици Болани.¹²¹ Априла 1335. године Которанин Тома Бугонова је од Николета Балдела, који је тада био стално настањен у Котору, узео на кредит 300 перпера, да му их врати за наредних 5 месеци.¹²² Овај Млечанин је которске трговце Петра Гостова, неког Мићу и Миха Буће наставио да финансира и наредне две године. Осим њих, Николето је током 1336. и 1337. године у Котору позајмице дао још и: Петру Гостовом, Луки покојног Клима из Улциња и Илији Николином Грку, два пута.¹²³

Кредитна активност Ђанина Јурјева из Венеције трајала је у Котору само две године (1336. и 1337). За то време он је у том граду дао 24 кредита, на износ од 1056 перпера. У том времену Ђанино је најчешће кредитирао Которане: Петра Бугонова, Тому Бугонова, Петра Сабинова, Марина Мекса и Трипуна Сцитовог.¹²⁴ Почетком јула 1336. године исти кредитор из Венеције је и трговачком удружењу Медоја Суића, Милоша, сина Радохне, златару Милку и Даброњи, сину Домање Пулигини, на зајам дао робе у вредности од 969 перпера млетачких, да му их исплате од наредног трговачког путовања.¹²⁵ У другој половини те године Ђанино је у Котору финансирао и трговину Марина Јунујева Гостова, Радогоста Дудикова, Јунија Илијиног Смалоте и Медоја Суића.¹²⁶ Крајем октобра неки Дукагвин из Скадра се задужио код Ђанина Јурјевог на из-

¹¹⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 965, стр. 322.

¹²⁰ ИАК, СН, ф. I, 249 од 7. III 1332; *Kotorski spomenici*, I, br. 973, стр. 324.

¹²¹ *Kotorski spomenici*, I, br. 1023, стр. 344; II, бр. 113, стр. 29.

¹²² *Kotorski spomenici*, I, br. 1224, стр. 411.

¹²³ *Kotorski spomenici*, II, br. 1581, 1583, 1353, 1361, 1404, 1417, 1424, 1491, стр. 394, 345, 346, 357, 359, 360, 374.

¹²⁴ *Kotorski spomenici*, II, br. 1662, 1677, 1733, 1748, стр. 412, 416, 428, 431, 434.

¹²⁵ *Kotorski spomenici*, II, br. 1758, стр. 434.

нос од 121 перпера и за тај износ му је заложиио 414 кожа јарећих и овнујских. У случају да дужник на време не врати овај дуг, Ђанино је могао продати заложене коже, а случајни мањак је морао надокнадити задужени Скадранин.¹²⁷ Почетком новембра Ђанино се поново враћа кредитирању которских трговаца: Марина Јунијевог Гостова, Радоста Брајловића, Марина Мекса и Миха Буће.¹²⁸ Он је 13. новембра и браћи Марину и Кузми, синовима Миха Марколе из Задра, на зајам дао робе у вредности од 130 и по перпера.¹²⁹

Током наредне 1337. године Млечанин Ђанино Јурјев је у граду св. Трипуна дао још 9 кредитних позајмица у износу од 1598 перпера. Интересантно је да је у овој години он у том граду често кредитирао и стране трговце: Николу из Отранта и Ивана Цернуто из Риминија.¹³⁰ Од Которана код њега су се током те године задужили: Трипун Баске и Драгослав, син Рује, и Которанин Павао Молтогини, Михо Басе Пелегрино и син му Тодор и Петар Грубов Лонгуа.¹³¹ Са њима кредитор Ђанино није имао никаквих проблема око наплате датих кредита. Много теже ишла је наплата кредита од Јунија пок. Петра Сабина и његовог суграђанина Илије Смалоте од 5. априла 1337. године. Случајеви су доспели и на которски суд, који је утврдио да ниједан од дужника није у могућности да врати узети зајам, и пресуди да кредитор Ђанино дате износе кредита надокнади онако како је било одређено у которском Статуту - запоседањем дела имовине поменутих дужника у Котору.¹³²

За Франца и Марина Кондулмериа из Венеције претпостављамо да су били у крвном сродству, али нам доступни подаци не омогућавају да утврдимо и какво је то сродство било.

Очито старији Франце је у Котору током 1336. године дао два кредита: Јунију Грнчарову 19 перпера и исто Которанину Будоју Станковом 30 перпера.¹³³

Млађи Марин је, што се тиче кредитне активности у граду св. Трипуна, био много агилнији. Он је у том граду током 1336. године дао 10 кредитних позајмица, у износу од 5128 перпера. Највећи део тих позајмица користили су: Лука покојног Јакова Бенова, Пеленорије и Мате, синови пок. Марина Пеленорија, Мате Стјепанов Мартинуша, Грубе Козомора, Петар Гостов, Владо пок. Мата Баске, Трипун Баске, Прибоје, син пок. Милосава, Јуније Илија Смалоте и Петар Братостов.¹³⁴

У Котору су у првој половини XIV века пословали и други финансијери из Венеције, чија се имена у том граду помињу неколико пута,

¹²⁶ *Kotorski spomenici*, II, br. 1764, 1767, 1768, 1325, стр. 435, 436, 338-39.

¹²⁷ *Kotorski spomenici*, II, br. 1338, стр. 343.

¹²⁸ *Kotorski spomenici*, II, br. 1353, 1364, 1401, 1402, стр. 345, 347, 355, 356.

¹²⁹ *Kotorski spomenici*, II, br. 1365, стр. 347.

¹³⁰ *Kotorski spomenici*, II, br. 1415, 1534, стр. 358 и 384.

¹³¹ *Kotorski spomenici*, II, br. 1478, 1498, 1538, 1598, стр. 372, 375-76, 385, 398.

¹³² *Kotorski spomenici*, II, br. 1096, 1097, стр. 284.

¹³³ Први је дуг требало да врати за два, а други дужник за наредна четири месеца (*Kotorski spomenici*, II, br. 1676 и 1306, стр. 415-16, 335).

¹³⁴ *Kotorski spomenici*, II, br. 1695, 1699, 1704, 1705, 1727, 1730, 1732, 1770, 1771, 1602, стр. 395, 419, 420, 421, 427, 427-28, 428, 436, 437.

што је несумњива потврда да су у њему боравили ретко и пословали мало. Тако је 2. јуна 1331. године Јакобело, син покојног Бесантија Марцијевог из Венеције, у Котору именовао Франа Белауксела и Јакобела Кристијана за своје заступнике, код утврђивања дуга код Млечанина Николета Нигро.¹³⁵

Успешно пословање са Венецијом помагала је и Которска општина. Зато су њени органи 6. јула 1332. године, уочавајући лошу страну тога што которски трговци нису уредно плаћали своје обавезе Млечанима, наредила својим суграђанима Марину Голије, Гојши Калићу и Трипуну Буће да при исплати дугова млетачких суде мирно "и не обазире се на статут".¹³⁶ Ово и зато јер су послови између млетачких поданика и оних у Котору у том времену били узели очитог замаха у свим деловима пословања. Тако је 2. априла исте године Андрија, златар из Венеције, заложио мајстору Николи, исто златару али из Котора, сав свој алат, који се налазио код његовог колеге Сабина, за 26 перпера, уз услов да ће код њега радити до Ускрса, а да од онога што буде сам радио на његов трошак Николи припадне трећи део, а њему два преостала дела.¹³⁷ Неколико дана након тога (8. јула) Млечанин Насциенбене обавезао се златару Савину Бући да ће га две године служити уз плату од 24 перпера за прву годину, а 34 перпера за другу, плативим у месечним обрачунима, и за храну.¹³⁸

У исто време није губило на интензитету ни кредитирање которских привредника од стране млетачких финансијера. Крајем септембра 1336. године Лука Јакобов Бенов се задужио код Гвидона, нећака Албертина Барнис из Венеције. Дуг је требало да му исплати са 111.000 фунти олова које ће му доставити за наредних 20 дана у Дубровнику.¹³⁹ Двадесет дана касније (22. октобра) Трипун Гргура Белеције и његов син Мартол из Котора су се задужили код Млечанина Инциријана Барнис на износ од 454 и по перпера (млетачких гроша), са обавезом да му их врате од наредног трговачког путовања (за 4 месеца).¹⁴⁰

Осим кредитора из Венеције, у првој половини XIV века трговце и остале пословне људе у Котору кредитирали су и финансијери из осталих италијанских области. Међу њима су се истицали они из Фиренце, Фирма, Барлете, Озима, Милана и Транија. Њих је у финансирању которске привреде било много мање неголи оних из Венеције, али су и у толиком броју одиграли значајну улогу у консолидовању привреде средњовековног Котора.

Од кредитора из Фиренце у Котору је тридесетих година XIV века најдубљи траг оставио Гери Содеринио. Он се у том граду као кредитор први пут помиње 14. марта 1333. године. Тога дана Содерини је удруженим Которанима Петру Бугонова, Илији Чагури и Павлу Трипу-

¹³⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 655, стр. 231.

¹³⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 1016, стр. 342.

¹³⁷ *Kotorski spomenici*, II, br. 116, стр. 29.

¹³⁸ *Kotorski spomenici*, II, br. 400, стр. 100.

¹³⁹ *Kotorski spomenici*, II, br. 1062, стр. 274.

¹⁴⁰ *Kotorski spomenici*, II, br. 1334, стр. 340.

на Буђе продао 3000 мера соли оне врсте која је из Задра превожена у Котор, и то по которској мери. Уговорена со је у граду св. Трипуна требало да буде превезена у три пошилке, и искрцана пет дана после приспећа товара у Которској луци. Довезена со је плаћена по 57 перпера за сваких 100 мера, и то по курсу од 30 крстастих гроша за сваки фиорин или дукат. Прекршај ових уговорних одредби повлачио је казну од 50 златних дуката за сваких 1000 мера овог производа.¹⁴¹ После нешто више од месец дана (19. априла), Содерини је Баранину Илији Чагури, иначе пуноправном грађанину Котора, на зајам дао робе за 100 крстастих перпера, с обавезом да му је плати до месеца јула исте године.¹⁴² Овај Фирентинац је неретко кредитирао и Которску општину. Тако је 23. априла исте године которска администрација, на уобичајени начин звоњавом, објавила након извршеног обрачуна, да дугује Герију Содеринију из Фиренце, који је заступао тамошње друштво породице Перуци, извесну суму новца, као остатак од добивеног жита у вредности од 2700 перпера. Општинске власти су овом приликом изразиле спремност да му назначени дуг исплате на његов захтев.¹⁴³ Истовремено је овај Фирентинац у Котору наставио и кредитирање појединих которских трговаца. Он је 18. новембра 1333. године Лосеу, сину покојног Ивана Грка, позајмио робе у вредности од 30 перпера, сагласивши се да му дуг врати за наредна 2 месеца.¹⁴⁴ Содерини је затим 2. јуна 1335. године поменутом Баранину Илији Чагури позајмио још 2000 перпера,¹⁴⁵ а овај је сва своја дуговања према њему измирио 16. маја наредне 1336. године.¹⁴⁶

Од осталих кредитора из Фиренце у Котору су се до средине XIV века истицала браћа Бернардо и Липа Катани. Старији Бернардо је добар део послова у Котору обавио сам, а један део и удружен са млађим Липом. Бернардо је тако 22. марта 1335. године Которанину Миху покојног Басе Пелегрину и сину му Пашку на одложено плаћање дао робе у вредности од 700 перпера,¹⁴⁷ а 4. маја и Марину Јуртиновом још 220 перпера.¹⁴⁸ Скоро после два месеца (30. јуна) Бернардо је у Котору кредитирао и Дубровчанина Марина Миховиловог Гера за суму од 369 перпера и 8 гроша, са обавезом да му их врати за наредна 4 месеца.¹⁴⁹ Послова је у Котору за Бернарда Катанија из Фиренце било све више, па је зато морао да узме заступника у том пословању. Био је то његов земљак и суграђанин Иван Парадизи. Он га је зато 5. децембра исте 1335. године обавестио да је од раније поменутог дужника Миха Басе Пелегрини из

¹⁴¹ *Kotorski spomenici*, II, br. 321, стр. 80.

¹⁴² *Kotorski spomenici*, I, br. 1238, стр. 415.

¹⁴³ *Kotorski spomenici*, II, br. 358, стр. 89.

¹⁴⁴ *Kotorski spomenici*, II, br. 490, стр. 121.

¹⁴⁵ Требало је да задужени Илија овај дуг плати до месеца октобра исте године (*Kotorski spomenici*, I, br. 1327, стр. 437).

¹⁴⁶ *Kotorski spomenici*, II, br. 1679, стр. 416.

¹⁴⁷ Са обавезом да му их врати за наредна 4 месеца (*Kotorski spomenici*, I, br. 1210, стр. 407).

¹⁴⁸ Да му их врати за наредна 4 месеца ("de presenti viaggio") (*Kotorski spomenici*, I, br. 1252, стр. 418).

¹⁴⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 1322, стр. 436.

Котора добио 457 перпера и 2 и по гроша ранијег дуга.¹⁵⁰

Фирентинац Бернардо Катани је у Котору један део својих кредитних позајмица дао и у савезу са млађим братом Липом. Они су 1336. и 1337. године у том граду дали 5 кредитних позајмица у висини од 1163 перпера и 13 гроша. У Котору су ови кредитори из Фиренце најчешће финансирали домаће привреднике: Трипуна Матовог Баске, Домању Базилијева Салвина, Миха Крагујевог и Груба Козомору.¹⁵¹ Од странаца Бернардо и Липо су крајем новембра 1337. године Марину Миховиловом Геру из Дубровника на почек дали 337 перпера млетачких, да им их врати за наредна 4 месеца.¹⁵²

Ђовани Анђелов из Барлете, апотекар, дошао је у Котор, изгледа, уместо свог суграђанина Енрика Бонаниниа. Истога дана када је апотекар Енрик подмирен од Которске општине (26. јула 1335. године), кћерка покојног Родоста, каменоресца из Пераста, Радена, обавезала се да ће служити код Ђованија Анђеловог, код његове жене и породице, у Котору или којем другом месту.¹⁵³ Он се одмах окушао и у кредитирању которске привреде, односно трговине. Тако му је 24. јануара 1336. године земљак и суграђанин Кристифор обећао да ће му исплатити 30 златних дуката, али кад то није учинио, овај га је тужио которском суду.¹⁵⁴ Како се тужени Кристифор није одазвао на тужбу и отпутовао упркос забране, суд је дао право кредитору Ђованију да уђе у његов посед у околини Котора.¹⁵⁵

Као кредитор которске привреде помиње се почетком марта 1337. године и Кола Луканов покојног Франка из Барлете. Он је тога дана изјавио да је од суграђанина Томазија Матиоти примио 32 карлина сребрна, са обавезом да му их врати за наредна 4 месеца уз претњу дво-струке глобе.¹⁵⁶

Которску привреду кредитирали су у првој половини XIV века и неки кредитори из Милана. Најзначајнији међу њима био је Амброзино Барнис. Он је 1. новембра 1326. године Млечанину Наталу Морандо у Котору на почек дао робе у вредности од 100 перпера (млетачких гроша), са обавезом да му их врати за наредна 3 месеца.¹⁵⁷ Истога дана Амброзино је Моранду позајмио још 100 перпера, са истим роком повраћаја,¹⁵⁸ док је седамнаест дана касније удруженим Которанима Грубу Пашковом и Николи Бући издао потврду да су му подмирили сва ранија дуговања.¹⁵⁹ Неколико година после тога (1331) Которанин Петар Бугонова је у име брата

¹⁵⁰ *Kotorski spomenici*, II, br. 1133, стр. 294.

¹⁵¹ *Kotorski spomenici*, II, br. 1711, 1319, 1323, 1480, стр. 423, 337, 338, 351.

¹⁵² *Kotorski spomenici*, II, br. 1342, стр. 342.

¹⁵³ ИАК, СН, ф. I, 269 од 26. VII 1335; Р. Ковијанић и И Стјепчевић, *Културни живоџ сѣароџ Коџора*, 57.

¹⁵⁴ На предлог туженог одлука је поверена извршним судијама Мати, опату которском, и Марину Мекса (*Kotorski spomenici*, II, br. 966, стр. 243).

¹⁵⁵ *Kotorski spomenici*, II, br. 1047, стр. 270.

¹⁵⁶ *Kotorski spomenici*, II, br. 1496, стр. 375.

¹⁵⁷ ИАК, СН, ф. I, 39 од 1. XI 1326; *Kotorski spomenici*, I, br. 157, стр. 68.

¹⁵⁸ *Kotorski spomenici*, I, br. 157, стр. 68.

¹⁵⁹ *Kotorski spomenici*, I, br. 188, стр. 77; ИАК, СН, ф. I, 46 од 17. XI 1326.

Томе и Албертино Барнис из Милана за брата му Амброзина уговорио да Тома мора доћи у Котор и исплатити сав свој ранији дуг горњем Албертину за наредних месец дана. У противном Петар је морао дати кредитору из Милана дужних 5600 фунти олова на темељу ранијих обвезница које су били предали на чување Млечанину Андриолу Венесијану. Како овај споразум није извршен, которски суд је пресудио да Тома преда речено олово кредитору Албертину, док је брат му Амброзино на основу склопљених обвезница касније дуг могао тражити од Тома Буганова.¹⁶⁰

Од кредитора из Милана у првој половини XIV века у Котору се помиње још и Умбертино Барнис, очито најмлађи брат горе поменутог Амброзина. Он је у том граду био развио добар посао, кад је 22. новембра 1331. године морао да Млечанина Николета Балдела именује за свог заступника, ради наплате свих својих потраживања, као и зајмова датих у том граду од страна брата му Амброзина.¹⁶¹

Из италијанског центра Озима (Анконска Марка) у кредитирању которске привреде до средине XIV века најпре се помиње Симон, син лекара Јакова. Он је 8. маја 1327. године крзнару Мату, сину покојног мајстора Јакова, исто крзнара из Форумјулија, а стално настањеном у Котору, на кредит дао робе у вредности од 100 крстастих перпера.¹⁶²

Много дубљег трага у кредитирању которске привреде оставио је тамошњи нотар Филип Матов исто из Озима. Он је 17. јуна 1334. године неком Анђелу Сцитовом и сину му Грасу на кредит дао 112 и по перпера, да му их врати "од овог путовања", за три наредна месеца.¹⁶³ За нешто мање од месец дана (13. јула) Филип је био кредитор и Трипуна Матовог Баскова из Котора износом од 71 и по перпер.¹⁶⁴ Почетком месеца октобра исте године овај се пословни човек из Озима у Котору још једном јавља у улози кредитора. Тада је он позајмицу дао удруженим Сергију Кантавалу и Мату Сарањину из Котора у висини од 346 перпера. Требало је да дужници овај дуг исплате за четири наредна месеца у воску, сребру или у дукатима, по курсу од два перпера за један дукат.¹⁶⁵

Средином 1335. године у которским кредитним књигама помиње се и Егидије Мућолов из Озима, нећак горе поменутог нотара Филипа. Он је тада тужио Трипуна Мартола Лецхија из Котора за износ од 265 и по перпера под обавезом да му их врати за 3 наредна месеца.¹⁶⁶ Како задужени Трипун није на време вратио овај износ, кредитор Егидије је случај предао которском суду. Суд је, после анализе спорног случаја, туженом забранио да се до окончања спора удаљи из Котора. Али, како је овај, упркос забране, "отишао својим путем", дозволио је Егидију да уђе у посед Трипуновог винограда од 100 лоза у Тивту.¹⁶⁷ Кроз непуне две

¹⁶⁰ *Kotorski spomenici*, I, br. 979, стр. 327.

¹⁶¹ ИАК, СН, ф. I, 226 од 22. XI 1331; *Kotorski spomenici*, I, br. 824, стр. 284.

¹⁶² ИАК, СН, ф. I, 75 од 8. VI 1327; *Kotorski spomenici*, I, br. 291, стр. 111.

¹⁶³ *Kotorski spomenici*, I, br. 896, стр. 221.

¹⁶⁴ *Kotorski spomenici*, I, br. 539, стр. 134-35.

¹⁶⁵ *Kotorski spomenici*, I, br. 571, стр. 142-43.

¹⁶⁶ *Kotorski spomenici*, I, br. 923, стр. 230.

¹⁶⁷ *Kotorski spomenici*, II, br. 1059, стр. 373-74.

године Егидије Мућолов из Озима се још једном појавио на которском суду. Тада је он (24. фебруара 1337) тужио дужника Трипуна Гргурова Белецијева. Суд је установио основаност његовог захтева и дозволио му да сва своја потраживања према туженом пренесе на Петра Катенина из Котора.¹⁶⁸

Мало је података о кредиторима из Анконе у Котору. Још је раније наведено да је маја 1330. године неки Гвидучи из Анконе примио у том граду од двојице Венецијанаца новац који је требао да врати за три наредна месеца, пошто обави посао. На исти начин је поменуте године и други Анкоњанин, Сиго Десина, примио у Котору новац на кредит.¹⁶⁹

Од кредитора из Ферма у Котору се у првој половини XIV века помиње лекар Филип. Он је 30. новембра 1326. године своју кћерку Филипу удао за Петра каменоресца, иначе сина Ловра истог заната из Задра, и на име мираза јој обећао 140 крстастих перпера.¹⁷⁰ Лекар Филип очито није био у стању да исплати цео износ мираза, па је на тај начин свом зету Петру, стално настањеном у Котору, остао дужан 100 крстастих перпера. Овај дуг је дужник из Ферма требало да исплати за наредне две године.¹⁷¹

У Котору су почетком XIV века кредитно били активни и неки финансијери из Транија. Средином августа 1332. године неки Данијел из Венеције, пореклом из Транија, задужио се код Которанина Томе Тушимана на износ од 19 перпера, које му је требало да врати најдаље за два наредна месеца, чим дође у Котор он или неко од његових компањона, да прода жито спремљено у кући Ивана Добранова.¹⁷²

За неке кредиторе у Котору током XIV века документа наводе само да су били из Италије, без ближе одредбе места из којег су потицали. Тако су октобра 1335. године двојица крзнара из Италије примили кредит од трећег мајстора Италијана да, као компањони, раде у Котору. Као судско место у случају спора означена је Анкона, поред Венеције и Чедада, исто места у Италији.¹⁷³

Наведени материјал у овом тексту, надамо се, потврђује врло живу пословну активност финансијера из Италије у Котору почетком XIV века. Овако велики број италијанских кредитора у которској привреди је потврда разуђене пословне сарадње, без обзира на то што изнете информације немају амбицију да буду једини и коначни суд о финансијском пословању Италијана у которској регији у горе назначено време.

¹⁶⁸ *Kotorski spomenici*, II, br. 1081, стр. 280.

¹⁶⁹ Б. Храбак, *Присусиџво Бокеља у сајамским градовима Анконске Марка и у Ламчану (до 1600. године)*, Бока 19, Херцег-Нови 1987, 40.

¹⁷⁰ ИАК, СН, ф. I, 53 од 30. XI 1326; *Kotorski spomenici*, I, br. 212, стр. 85.

¹⁷¹ ИАК, СН, ф. I, 53 од 30. XI 1326; *Kotorski spomenici*, I, br. 213, стр. 85.

¹⁷² *Kotorski spomenici*, II, br. 67, стр. 18.

¹⁷³ Б. Храбак, *Присусиџво Бокеља у сајамским градовима*, 40.

Prof. Dragi MALIKOVIĆ, Ph.D.

*ITALIAN CREDITORS IN KOTOR DURING THE FIRST HALF
OF THE 14th CENTURY*

The Summary

During the first half of the 14th century many Italians had financed the trade activities in Kotor. It had usually been the trade of the Italian textile and other artisan products by the mean of credit line. The financiers from Venice had been specially active in financing the trade activities in Kotor. It is understandable, regarding the fact that at the time, and even later, Kotor and its surroundings were under the authority of Venice.

Beside the financiers from Venice in the first half of the 14th century, the trade in Kotor had also been financed, although rarely, the financiers from the other Italian centers. In this respect, the financiers from Florence, Marka of Ancona, Milan, Bartlet, Trania and other Italian regions should be emphasized.